

hyerne ombendt. De kunne tage fejl hver paa sin Side, man ved ikke, hvorvidt det vil være fordelagtigt for den ene eller den anden. Den ærede Minister talte i Dag om, at de nu bestaaende Tiender vare en Slags Hafard — jeg skal straks komme tilbage til det — men klart er det, at hvis man gaar ind paa en Tiendeafløsning og fremmer den enten paa denne Maade ved at ofre 12 Millioner Kroner af Statskassen eller ved en Tvangsafløsning, kommer man ind paa en Hafard.

Jeg maa tilstaa, at det har aldrig kunnet gaa op for mig, hvorfor Tienden egentlig er en uheldig Byrde paa en Landejendom. Jeg kan meget vel se, at Tienden, da den i sin Tid blev paalagt, maaste var en uretfærdig Bestatning. Da højsalig Kong Knud den Hellige og Biskop Absalon anvendte de bekendte Midler for at lægge Tienden paa Bønderne, gif man maaste ikke frem paa en fuldstændig korrekt Maade; men at vi nu, 700 Aar efter, skulde have en Forpligtelse til at gøre den Uret, som Biskop Absalon gjorde, navnlig imod de staaenke Bønder, god igen, kan jeg ikke faa i mit Hovede. Den Ting er jo forlængst udjævnet. Enhver, der har købt en Ejendom, hvorpaa der er lagt Tiende, har naturligvis indrettet sig derefter. Havde den Ejendom ikke været behæftet med Tiende, havde han naturligvis faaet Lov til at give en betydelig større kontant Sum for Ejendommen. Med andre Ord: Tienden er gaaet over til at være en Grundbyrde og svares i Reglen til det offentlige som Præstetienden, i andre Tilfælde mere til private, men enten den svares det ene eller det andet Sted, er den ikke andet end en Grundbyrde, der hviler paa de faste Ejendomme her i Landet. Det er det, som det ærede Medlem for 8de Areds (Breinholt) kalder for et Trællemærke, der skulde tages bort; det er egentlig det, der skulde opnaas ved Lovforslaget. Ja, den Gang Tienden blev ydet i Kærven med alle de deraf flydende Ulemper, eller naar den ydes in natura i Korn, kan jeg forstaa, at der var Ulemper derved, men nu, da den vistnok ubetinget almindelig svares i Penge efter Kapitelstatst, finder jeg, at Tienden er en af de allerbedste Behæftelser, der kunne hvile paa en fast Ejendom, og at der ikke er nogen som helst Grund til at søge den afløst. Skulde vi hjælpe paa Bondestanden, paa Agrarerne, og det er vel det, man egentlig vil, saa skulde vi søge at staffe dem gode og billige Prioriteter i deres Ejendomme, førge for, at disse ikke bleve saa stærkt behæftede, saa skulde vi begynde paa den Ende, hvor det kniber, hvor Ejendommene ere behæftede op til $\frac{3}{4}$ eller $\frac{4}{5}$ af deres Værdi; men hvad Grund er der til at afløse Tienden, som er en første Prioritet? Hvad Grund er der til at konvertere den, som er en aarlig Afgift, til at blive en Prioritetskaptal? Det er virkelig blot at taste Jolk fra Aften i Aften. Naar en Gaardejer har 3—4 Sønner og gerne vil skaffe dem alle en Gaard, saa kan han netop, fordi der hviler Tiende paa Gaardene, købe dem for en lavere Pris og derfor maaste lettere være i Stand til at overkomme det. Jeg kan ikke efter den Begrundelse, der er fremkommen, se, at det skulde være en god Ting at faa Tienden afløst; jeg synes tværtimod, at det er en god Ting, at der i alt Fald paa visse Ejendomme hviler en Grundbyrde, hvilket bevirker, at Kjøbesummen ikke bliver saa stor, og naar man bruger Ord derom som „Trællemærke“, saa maa jeg tilde mig at sige det ærede Medlem, at det er kun en Frase, som man kan henvise til at bruge over for Biskop Absalon, eller hvor det passer, men som vi ikke kunne tage Hensyn til. Er det Trællemærke, at der hviler Grundbyrder paa en Ejendom? Nej, saa er det snarere Trællemærke, at den er prioriteret op over Storstenen, thi saa er det galt sat, og kunde vi hjælpe de Jolk, der ere saaledes stillede, saa vilde jeg gerne være med. — Den ærede Minister antydede noget, der kunde se ud som en Begrundelse af Lovforslaget, som en Begrundelse af den store Nytte, det kunde gøre. Han saagde, at en saadan Lov kunde hjælpe vor Bondestand til at putte i Sparekassen, thi naar den nu fik det saaledes indrettet, at den blev fri for Tienden ved i 60 Aar at betale 4 pCt. af Afslønningssummen, saa var dette det samme som at hjælpe dem til at spare en Kapital. Det kom ganske vist ikke dem selv til gode, men deres Børn og Børnebørn, og det var fordelagtigt. Ja, især naar vi her i Rigsdagen ville paalægge disse Børn at bære Byrden af Statslaan, kan det være godt at hjælpe dem til at spare, men det er dog løjerligt, at en Lov som denne skulde hjælpe Bønderne til at sætte i Sparekassen. Vi have Sparekasser nok omkring i Landet. Jeg siger altsaa, at skulle vi hjælpe Landejendomsbesidderne, saa skulle vi hjælpe dem til billige og sekundære Laan og til at amortisere rundeligt paa de Laan, de have, og som maaste ere for store, og dertil have vi saa mange Former, navnlig Kreditforeningerne, hvor der ogsaa amortiseres, og der sættes ogsaa i Sparekasserne. Vi behøve virkelig ikke at røre ved Tienden af den Grund. Jeg kan aldeles ikke se — det er maaste min Fejl — at der er nogen

dommene ere behæftede op til $\frac{3}{4}$ eller $\frac{4}{5}$ af deres Værdi; men hvad Grund er der til at afløse Tienden, som er en første Prioritet? Hvad Grund er der til at konvertere den, som er en aarlig Afgift, til at blive en Prioritetskaptal? Det er virkelig blot at taste Jolk fra Aften i Aften. Naar en Gaardejer har 3—4 Sønner og gerne vil skaffe dem alle en Gaard, saa kan han netop, fordi der hviler Tiende paa Gaardene, købe dem for en lavere Pris og derfor maaste lettere være i Stand til at overkomme det. Jeg kan ikke efter den Begrundelse, der er fremkommen, se, at det skulde være en god Ting at faa Tienden afløst; jeg synes tværtimod, at det er en god Ting, at der i alt Fald paa visse Ejendomme hviler en Grundbyrde, hvilket bevirker, at Kjøbesummen ikke bliver saa stor, og naar man bruger Ord derom som „Trællemærke“, saa maa jeg tilde mig at sige det ærede Medlem, at det er kun en Frase, som man kan henvise til at bruge over for Biskop Absalon, eller hvor det passer, men som vi ikke kunne tage Hensyn til. Er det Trællemærke, at der hviler Grundbyrder paa en Ejendom? Nej, saa er det snarere Trællemærke, at den er prioriteret op over Storstenen, thi saa er det galt sat, og kunde vi hjælpe de Jolk, der ere saaledes stillede, saa vilde jeg gerne være med. — Den ærede Minister antydede noget, der kunde se ud som en Begrundelse af Lovforslaget, som en Begrundelse af den store Nytte, det kunde gøre. Han saagde, at en saadan Lov kunde hjælpe vor Bondestand til at putte i Sparekassen, thi naar den nu fik det saaledes indrettet, at den blev fri for Tienden ved i 60 Aar at betale 4 pCt. af Afslønningssummen, saa var dette det samme som at hjælpe dem til at spare en Kapital. Det kom ganske vist ikke dem selv til gode, men deres Børn og Børnebørn, og det var fordelagtigt. Ja, især naar vi her i Rigsdagen ville paalægge disse Børn at bære Byrden af Statslaan, kan det være godt at hjælpe dem til at spare, men det er dog løjerligt, at en Lov som denne skulde hjælpe Bønderne til at sætte i Sparekassen. Vi have Sparekasser nok omkring i Landet. Jeg siger altsaa, at skulle vi hjælpe Landejendomsbesidderne, saa skulle vi hjælpe dem til billige og sekundære Laan og til at amortisere rundeligt paa de Laan, de have, og som maaste ere for store, og dertil have vi saa mange Former, navnlig Kreditforeningerne, hvor der ogsaa amortiseres, og der sættes ogsaa i Sparekasserne. Vi behøve virkelig ikke at røre ved Tienden af den Grund. Jeg kan aldeles ikke se — det er maaste min Fejl — at der er nogen